STAATSNATUURRESERVAAT

CANISVLIET

Vogels Vlinders Libellen

Jaarrapport 2005-2006

Franklin L. L. TOMBEUR

INLEIDING

In dit elfde jaarrapport vindt U gegevens over het voorkomen, de ontwikkelingen en het broedsukses van een aantal vogelsoorten in Canisvliet. Ook libel- en vlindergegevens zijn hierin opgenomen. Gegevens zijn ook ingebracht bij www.natuurkalender.nl en www.waarneming.nl.

Voor het broedvogelonderzoek, alsmede voor de vlinder- en libellenmonitoring verschaften Staatsbosbeheer en de Heemkundige Kring Sas van Gent materiële steun. Staatsbosbeheer droeg zorg voor de publikatie van dit jaarrapport. Waarvoor dank.

Op de homepage van de Stichting Heemkundige Kring Sas van Gent www.heemkundigekringsasvangent.nl zijn diverse bijdragen te vinden over de ontstaansgeschiedenis, het vogelleven en natuurbeschermers van Canisvliet. Op de homepage van het bezoekerscentrum De Baeckermat in Westdorpe www.debaeckermat.nl zijn driemaandelijkse seizoensoverzichten uit Canisvliet raadpleegbaar.

adres van de rapporteur : Franklin L.L. TOMBEUR, Brusselsesteenweg 420, 9050 Ledeberg, België (franklin.tombeur@skynet.be)
adres van de werkgroep 'Behoud Canisvliet' : J. SANDERSE, Stationstraat 53, 4551 EL Sas van Gent, Nederland
(geheel of gedeeltelijke overname van de inhoud van dit rapport is toegelaten mits duidelijke bronvermelding)
Foto kaft : orchideeënpracht in Canisvliet

VOGELS

ONDERZOEK

Canisvliet werd tussen 1 oktober 2005 en 30 september 2006 99 maal bezocht met 340 uur aanwezigheid en onderzoek ter plaatse. Aan het uitwerken van de territoriumkartering, nestkaarten, rapportage en seizoensoverzichten werd minimaal 300 uur thuiswerk besteed. Er werden 141 soorten en ondersoorten waargenomen en 60 soorten hadden één of meerdere broedterritoria.
Het onderzochte gebied zijn de landbouwgronden en het natuurreservaat gelegen tussen de Anthonykade in het westen, de Karnemelkdijk in het zuiden, de Vissersverkorting (bewoning niet inbegrepen) in het oosten en de Oostpoortweg in het noorden (buurtschap aan de Canisvlietstraat niet inbegrepen) op het grondgebied van de voormalige gemeente Sas van Gent (thans Terneuzen) in de provincie Zeeland. Alles samen ongeveer 140 h.

Het vogelonderzoek bestaat uit het bij elk bezoek vaststellen van de aan- of afwezigheid van (onder)soorten en het kwantificeren ervan. Al naar gelang wordt nota genomen betreffende sekse, leeftijd en gedrag. Vaak wordt ook genoteerd op welke plekken de vogels zijn waargenomen..

Gegevens van Canisvliet worden ook ingebracht in de maandelijkse Ganzentellingen (RIKZ), de Midwintertelling (SOVON) en het Kustbroedvogelonderzoek (RIKZ).
Voor het nestkaartenonderzoek van SOVON zijn 149 kaarten ingezonden.

Het **broedvogelonderzoek** verloopt volgens de methode van het Broedvogel Monitoring Project van SOVON [1] (uitgebreide territoriumkartering). Er zijn binnen het onderzochte gebied Canisvliet vier proefvlakken : twee BMP-**A** voor **a**lle soorten en twee BMP-**W** voor akker- en **w**eidevogels.
Het weidevogelproefvlak "Noordwestelijke Anthonypolder" omvat het in 1997 nieuw ontwikkelde grasland ten noordwesten en noorden van de kreek.
Het weidevogelproefvlak "Canisvlietpolder" omvat het in 1997 nieuw ontwikkelde grasland langs de oostelijke kreekoever.
Het "alle soorten" proefvlak "Riet" beslaat de rietkraag langs de zuidoostelijke kreekoever vanaf de voormalige observatiehut tot de Vissersverkorting. Is de laatste jaren met ruim de helft in oppervlakte verminderd.
Het "alle soorten" proefvlak "Bos" beslaat de aanplantingen langs de westelijke oever aangeplant in de jaren zeventig van de vorige eeuw.
Het ganse gebied tenslotte is een proefvlak BMP-**B** dat op een aantal landelijk te volgen **bij**zondere soorten wordt gemonitord.
Ten behoeve van het **weidevogelmeetnet** werden bijkomende data verzameld voor SOVON.
Of vogels al dan niet daadwerkelijk eieren hebben gelegd en al/dan niet jongen hebben grootgebracht is niet relevant bij de gehanteerde methode. Duidelijk mag zijn dat een territorium niet betekent dat er ook gebroed wordt.

Het voornemen geuit in het vorig jaarrapport om het weidevogelproefvlak "Noordwestelijke Anthonypolder" te muteren naar een proefvlak "alle soorten" heeft geen doorgang gevonden omdat dit proefvlak in oktober 2005 voor een groot deel is gemaaid en de verruiging aldus (tijdelijk) werd teruggedraaid. De (mogelijke) effekten daarvan op het voorkomen van enkele vogelsoorten worden in dit rapport tegen het licht gehouden.

In bijlage :
- lijst van alle waargenomen soorten en ondersoorten met al naargelang de soort de vermelding broedterritorium "ja" of het exacte aantal broedterritoria in 2006 voor het ganse onderzochte gebied Canisvliet (= BMP-B)
- exact aantal broedterritoria per proefvlak BMP-A en BMP-W voor de geselecteerde soorten over de onderzoeksperiode 1998-2006
- voorjaarsfenologie, met een overzicht van de laatste negen voorjaren 1996-2006

Het weer volgens de Klimatologische Dienst van het KNMI in De Bilt (www.knmi.nl):
- herfst 2005 (september, oktober, november) : *record zacht, zeer zonnig en aan de droge kant. Eén van de zachtste herfsten in drie eeuwen*
- winter 2005/2006 (december, januari, februari) : *aan de koude kant, droog en zonnig*
- lente 2006 (maart, april, mei) : *vrijwel normale temperatuur, aan de zonnige en natte kant*
- zomer 2006 (juni, juli, augustus) : *zeer warm, zonnig en gemiddeld over het land vrij nat. Zomer van contrasten : topzomer eindigt in mineur*

[1] van Dijk A.J.(samenst.);1996;Broedvogels inventariseren in proefvlakken;SOVON/CBS,Beek-Ubbergen

SOORTBESPREKING

Tenzij nadrukkelijk anders vermeld hebben alle waarnemingen en data betrekking op de afgelopen onderzoeksperiode. De soortbespreking is in drie kategorieën ondergebracht :

- Akker- en weidevogels, opgedeeld in primair of secundair [2] weidevogelsoort, of volgens SOVON-kriteria.
- Alle ganzen- en prooivogelsoorten.
- Waarnemingen met een lokaal of boven-lokaal belang.

Toendrarietgans

De eerste vogels werden gezien op 10 december, de laatste op 24 februari. Enkele malen werd er gepleisterd op de graslanden, een enkele maal werd de nacht doorgebracht op de kreek. Maximaal 250 vogels.

Kleine Rietgans

Op 28 januari zag Marcel Capello twee exemplaren.

Kolgans

De eerste vogel werd pas waargenomen op 2 november. Eerst vanaf half december werd er regelmatig overnacht op de graslanden, maar nooit meer dan zo'n 200 vogels. Vaak maar enkele tientallen. Uitzonderlijk was een groep van ca. 700 vogels die de nacht op het ijs hadden doorgebracht op 6 februari. Laatste vogels 15 maart.

Aflezingen

Op 14 januari 2005 waren twee exemplaren aanwezig met een zwarte halsband met witte inscripties C23 en C25. De gegevens zijn nu bekend :
C23 werd geringd op 23 januari 1999 te Bikkerspolder, Eemdijk Utrecht als adult mannetje
C25 werd geringd op 23 januari 1999 te Bikkerspolder, Eemdijk Utrecht als juveniel mannetje

Grauwe Gans

A a n t a l l e n

Heeft het telkens noteren van het aantal aanwezige vogels binnen de grenzen van Canisvliet wel zin? Er zijn dagen met honderden vogels en dagen zonder. Daaruit kunnen geen steekhoudende konklusies getrokken worden inzake lokale aantalevoluties. Gans oktober 2005 waren er geen aanwezig; in november en december tot 860. Daarna lagen de aantallen ongeveer gelijk met vorige jaren. In augustus en september 2006 maximaal 300 vogels en vaak geen enkele.
Canisvliet is voor de Grauwe Gans, als een soort die opportunist genoeg is om steeds nieuwe voedselgebieden te ontdekken en te exploiteren – met name in het omringende landbouwgebied –, onvoldoende representatief als het gaat om uitspraken te doen over aantalontwikkelingen buiten de broedtijd. De maandelijkse gebiedsdekkende tellingen voor gans Zeeuws-Vlaanderen zijn daartoe een beter meetinstrument.

[2] Beintema A., Moedt O. & D.Ellinger;1995;Ecologische Atlas van de Nederlandse Weidevogels;Schuyt & Co,Haarlem

Anders is het gesteld met tellingen van nesten. De Grauwe Gans lijkt zich tot nu toe als broedvogel nog steeds te beperken tot een beheersbaar aantal gebieden in Zeeuws-Vlaanderen. Daar kan dus onderzoek gebeuren. Tot op heden zijn we er in Canisvliet in geslaagd jaarlijks een behoorlijk zicht te krijgen op de ontwikkelingen van deze soort als broedvogel. De oorzaken van deze ontwikkelingen achterhalen is evenwel nog een ander verhaal.

Broedonderzoek

Met de uitdrukkelijke en erg gewaardeerde toezegging van Staatsbosbeheer, de Zuidelijke Land- en TuinbouwOrganisatie en de lokale Wild Beheers Eenheid kon onderzoek verricht worden naar broedende Grauwe Ganzen en ditmaal zonder interferentie van aantalreducerende ingrepen in de periode van eileg en broeden.

Er is niet naar gestreefd alle nesten te lokaliseren. Op een aantal plekken is het risico op persoonlijke ongevallen te groot. Er zijn 142 nesten in kaart gebracht. Soms vind je een paar eieren bij elkaar in het gras en is niet duidelijk of het om een nest gaat. In andere gevallen is een broedende vogel waargenomen maar het nest onbereikbaar. Een aantal nesten is zeker ook niet gevonden. Het geschatte aantal zal zo'n 160 nesten bedragen. Voor het nestkaartenprogramma van SOVON werden daartoe 122 kaarten ingevuld en ingezonden. Deze kaarten zijn gebruikt om een idee te krijgen over het aantal nesten, eieren en uitkomstsukses op ei- en nestniveau. Het uiteindelijke broedsukses (uitkomstsukses + jongenoverleving[3]) is niet bekend. Het opvolgen van kuikens in sterk verruigd grasland biedt te veel kansen op foutberekeningen. Toch bestaat de indruk dat er maar een goede honderd kuikens het uiteindelijk hebben gehaald.

Van de 122 nestkaarten zijn er 108 bruikbaar voor het berekenen van het uitkomstsukses. Bij veertien waren de gegevens onvoldoende.

Wij hebben een onderscheid naargelang het habitat waar de nesten gevonden werden.

Riet : het proefvlak "Riet", de rietkraag langs de zuidoostelijke kreekoever vanaf de voormalige observatiehut tot aan de Vissersverkorting. In de loop der jaren is de oppervlakte met bijna tweederde gedaald tot misschien nog één hectare. De meeste nesten zijn "drijvend" en verankerd in het riet of op een heel natte ondergrond.

RietCP : het gedeelte zeer drassig grasland grenzend aan "Riet". Het is zowat anderhalve hectare groot en bestaat vooral uit Zeegroene Rus. Het wordt na het broedseizoen begraasd en in het najaar gemaaid.

Cp : het proefvlak "Canisvlietpolder", het zeer drassig grasland grenzend aan de oostelijke kreekoever en waarbij enkel het gedeelte begroeid met Riet en Zeegroene Rus door de Grauwe Gans benut wordt om te broeden. Slechts een drietal hectare wordt benut om te broeden. Wordt eveneens begraasd na het broedseizoen en in het najaar gemaaid

[3] L.Hondshorst & A.Voorbergen;2005;Grauwe Ganzen op Texel. De invloed van aantalreducerende maatregelen, broedhabitat en natuurlijke verliesoorzaken op het uitkomstsucces & de invloed van opgroeihabitat op de jongenoverleving;Hogeschool Larenstein/SOVON

BG : de rietkraag langs de oostelijke oever van de kreek en begrensd door een verwilderde boomgaard. Grootte een halve hectare.

WAP : het proefvlak "Noordwestelijke Anthonypolder". Ongeveer 33 ha groot met enkele gegraven plassen en flink verruigd de laatste jaren. Nesten zijn gevonden zowel op erg drassige plekken als op droge plekken. Dit proefvlak werd in oktober voor het grootste deel gemaaid.

In de onderstaande tabel geven we telkens het aantal nesten waarover voldoende gegevens verzameld waren, het aantal eieren in die nesten, het gemiddeld aantal eieren per nest, het aantal nesten waaruit geen enkel ei is uitgekomen, het aantal nesten waaruit minimum één ei is uitgekomen en het aantal uitgekomen eieren (= kuikens).

	Riet	**RietCp**	**Cp**	**BG**	**WAP**	**Totaal**
Nesten	29	16	18	12	33	108
Eieren	245	110	111	91	201	758
Gemiddeld	8,4	6,8	6,1	7,5	6,1	7,0
Zonder sukses	19	11	9	2	23	64
Met sukses	10	5	9	10	10	44
Uitgekomen eieren	58	23	53	53	59	246

Vermits wij het totaal aantal nesten op zo'n 160 nesten schatten kan het totaal aantal gelegde eieren (160 x 7) zo'n 1020 hebben bedragen. Het aantal uitgekomen eieren bedraagt ongeveer een faktor 3 van het aantal gelegde eieren, wat zo'n 300 kuikens kan opgeleverd hebben. Omdat er na het broedseizoen maar zo'n 100 jonge vogels (schatting) zijn gezien gaan er klaarblijkelijk ook nog heel wat kuikens dood.

Feit is dat voor het ganse gebied er van een tamelijk broedsukses mag gesproken worden. Immers het uitkomstsukses op einiveau (= aantal uitgekomen eieren) bedraagt 246/758 = 32.4 en het uitkomstsukses op nestniveau (aantal nesten met minimaal één uitgekomen ei) bedraagt 44/108 = 40.7.
Hoe groter het verschil tussen deze twee waarden hoe lager het aantal uitgekomen eieren per suksesvol nest. Dit jaar bedraagt het verschil voor het ganse gebied 40.7-32.4 = 8.3.

Bekijken we de cijfers per habitat dan zitten vinden we andere verhoudingen :

	Riet	**RietCp**	**Cp**	**BG**	**WAP**	**Riet+BG**
Einiveau	23.6	20.9	47.7	58.2	29.3	33.0
Nestniveau	34.6	45.9	50.0	83.0	30.3	95.2
Verschil	11.0	25.0	2,3	24.8	1.0	62.2

De meest suksesvolle legsels lagen dus in CP en WAP en dat zijn "echte graslanden". In "riethabitat" zowel afzonderlijk als samengevoegd liggen minder suksesvolle legsels. De minst suksesvolle liggen in het aan riet grenzende grasland (RietCp).

Omdat WAP werd gemaaid was de konkurrentie voor een broedplek aldaar zeer groot. Mogelijk zijn slechts de sterkste koppels hierin geslaagd en hadden die ook de meest suksesvolle legsels. Zijn de koppels in mindere konditie naar de andere stukken verdrongen/uitgeweken ? Heeft het dalend oppervlakte geschikt rietveld eveneens meegespeeld? Wat was de invloed van een week koude en sneeuw bij aanvang van het broedseizoen eind februari/begin maart 2006 ? Wat is het effekt van ons onderzoek bij het begin van het broedseizoen in heel natte biotopen ?

Het is bekend bij vogelaars maar niet bij het grote publiek dat erg veel eieren niks opleveren. De cijfers bewijzen dat nog maar eens. Vaak vindt men legsels met intacte eieren die om welke reden ook, toch werden verlaten. Mogelijke reden kunnen zijn uitputting door het vrouwtje of verstoring door o.m. soortgenoten, predatoren, ganzenonderzoek, bestrijding muskusratten, beheerders, pachters, nieuwsgierigen, …
Vaak vindt men een geheel leeg nest zonder enig spoor van predatie of vernieling. Waar zijn de eieren gebleven? Duidt het vinden van doppen, vliezen, schilfers steeds op een uitgekropen kuiken of kunnen er andere verklaringen gegeven worden? Het is soms niet te achterhalen wat er gebeurd is. Hier ligt nog veel onderzoeksgebied braak.

Indische Gans

Acht waarnemingen van maximaal twee vogels.

Canadese Gans

Het aantal broedterritoria is lichtjes gestegen. In enkele gevallen is vastgesteld dat Canadese Ganzen legsels van Grauwe Ganzen overnemen. Meer bepaald gaan Canadese Ganzen legsels bebroeden waarvan zeker is dat het nest initieel bezet was door Grauwe Gans en ook eieren van deze soort bevatte. In hoeverre die eieren eerst verwijderd zijn door Canada's dan wel er eieren hebben bijgelegd is niet bekend. Het zou om een vijftal gevallen kunnen gaan. Dit is een geheel nieuw fenomeen voor ons en ook voor Canisvliet.

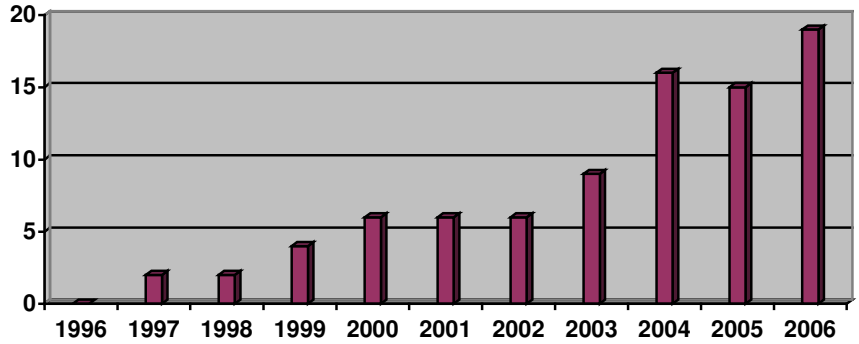

Aantal broedterritoria Canadese Gans

De maandelijkse maxima werden overschreden in november, december, januari en juni. In december waren er bijna voortdurend veel vogels met een uitschieter van 266 exemplaren op 10 december.

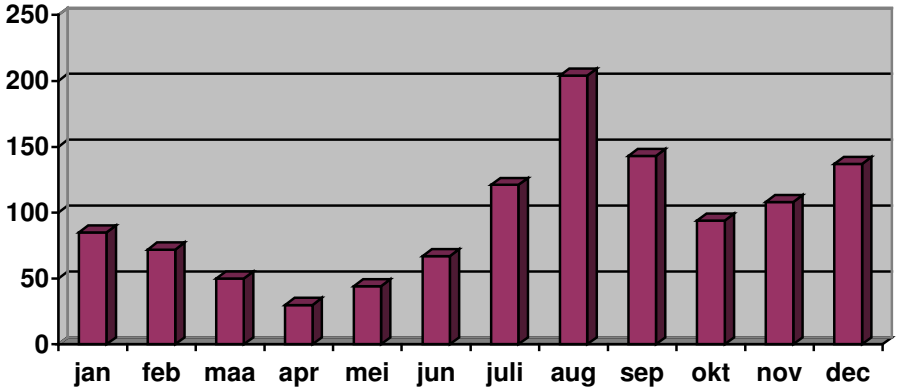

Maandelijkse maxima Canadese Gans in de periode januari 1997 - september 2006 (een uitzonderlijk aantal van 403 vogels op 23.08.2001 en 266 vogels op 10.12.2005 is weggelaten)

Brandgans
Een rekord aantal waarnemingen (17) met een rekord aantal pleisterende vogels vanaf 10 december tot 4 april tot maximaal 64 in december, 170 in januari en 50 in februari. Op 18 augustus (!) al een overvliegende groep van 51 vogels. Was 10 jaar terug een dwaalgast in Canisvliet.

Nijlgans
Dit jaar geen waarnemingen van (grote) groepen. Wel in bijna alle maanden waargenomen.

Magelhaengans
Een waarneming van een vogel op 17 december.

Keizergans
Een waarneming van een vogel op 7 november.

Casarca
Tweemaal een vrouwtje in december.

Bergeend *Secundaire weidevogelsoort*
Na het herstel van vorig jaar heeft het aantal broedterritoria opnieuw een dieptepunt bereikt.

Jaar	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Territoria	8	3	7	7	3	5	3	5	3

Het aantal broedterritoria in het weidevogel-proefvlak "Noordwestelijke Anthonypolder" sinds de aanleg in 1997

Smient
Doortrek vanaf 8 oktober tot 22 april tot maximum 240 vogels in februari.

Krakeend *Secundaire weidevogelsoort*

Het aantal broedterritoria blijft stijgen. In de periode september – maart zijn geen piekaantallen genoteerd. Het maximum aantal vogels bedroeg 70 in december.

Jaar	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Territoria	1	1	3	4	3	2	4	7	8

Het aantal broedterritoria in het weidevogel-proefvlak "Noordwestelijke Anthonypolder" sinds de aanleg in 1997

Wintertaling *Secundaire weidevogelsoort*

Voor het eerste sinds 2000 terug een broedterritorium. In de periode oktober-april zijn geen piekaantallen genoteerd. Het maximum aantal vogels bedroeg 120 in november. Doortrek vanaf 10 augustus.

Wilde Eend *Primaire weidevogelsoort*

Jaar	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Territoria	3	6	6	9	7	8	7	6	9

Het aantal broedterritoria in het weidevogel-proefvlak "Noordwestelijke Anthonypolder" sinds de aanleg in 1997

Pijlstaart

Het voorkomen op Canisvliet is jaarlijks beperkt tot maximaal een tiental waarnemingen tussen eind augustus en eind mei van meestal maar enkele vogels. In 11 jaar veldwerk zijn er slechts viermaal groepjes gezien van 13, 16, 14 en 11 vogels. Zowel wat betreft het aantal waarnemingen als het aantal waargenomen vogels is deze soort reeds decennia stabiel in haar voorkomen op Canisvliet.

Zomertaling *Primaire weidevogelsoort*

Doortrek van eind juli tot half september tot maximum 34 vogels in september.

Jaar	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Territoria	1	1	2	2	1	0	1	0	1

Het aantal broedterritoria in het weidevogel-proefvlak "Noordwestelijke Anthonypolder" sinds de aanleg in 1997

Slobeend *Primaire weidevogelsoort*

De aantallen in het najaar en in de winter lagen flink lager dan vorige seizoenen : oktober 80, november 60, december 60 en januari 40.

Jaar	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Territoria	2	9	5	9	6	5	6	5	4

Het aantal broedterritoria in het weidevogel-proefvlak "Noordwestelijke Anthonypolder" sinds de aanleg in 1997

Tafeleend *SOVON-weidevogelsoort*

Jaar	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Territoria	0	0	2	3	2	2	2	2	3

Het aantal broedterritoria in het weidevogel-proefvlak "Noordwestelijke Anthonypolder" sinds de aanleg in 1997

Kuifeend *Primaire weidevogelsoort*

Jaar	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Territoria	0	4	7	21	15	6	6	8	4

Het aantal broedterritoria in het weidevogel-proefvlak "Noordwestelijke Anthonypolder" sinds de aanleg in 1997

Patrijs *Secundaire weidevogelsoort*

Opnieuw slechts één enkele waarneming van een koppel in mei. De laatste territoriale vogels dateren van 2003. Sindsdien elk jaar éénmaal waargenomen.

Dodaars

Uitzonderlijk 7 vogels op oktober. Een maximum dat sinds 1954 driemaal werd overschreden met tweemaal 8 en éénmaal 9 vogels.

Jaar	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Territoria	1	0	0	3	2	2	2	0	1	1	2

Fuut

Op 10 augustus telde ik 6 juveniele vogels. Een behoorlijk broedsukses voor de 3 koppels in het broedseizoen van 2006.

Jaar	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Territoria	7	6	3	6	5	5	5	5	6	2	3

Geoorde Fuut

Twee vogels op 18 april. Is broedvogel op anderhalve kilometer van Canisvliet (natuurontwikkeling Westdorpe-Noord in de Autrichepolder).

Aalscholver

Maximaal vogels op de slaapplaats bedroeg 60 op 10 december. Half maart een paar honderd vogels op doortrek naar het noordoosten.

Roerdomp

Een waarneming in november en een in maart.

Kleine Zilverreiger

Het laatste jaar onafgebroken waargenomen (63 x) op Canisvliet. Een slaapplaats op de kreek van 10 december tot 27 april met maximaal 7 vogels in december, 10 in januari, 13 in februari en maart en 7 in april.

Grote Zilverreiger
Twee adulte vogels op 20 en telkens een op 23 en 27 september.

Lepelaar
Een vogel op 7 en 12 maart. Daarna vijf waarnemingen tussen 26 juni en 29 juli tot maximum 5 vogels. Het ging telkens om adulte vogels.
Aflezing Op 17 juli werd een volwassen vogel met kleurringen waargenomen. Deze bleek als nestjong geringd te zijn op 27 juli 2003 in Wissenkerke Gravenhoekse Inlaag (Noord Beveland) op 38 km afstand. In september 2003 werd de vogel gezien in Cantabria Bahia de Santona (Spanje) op 1029 km. Op 16 juni 2006 was hij weer op Colijnsplaat (Noord-Beveland).

Zwarte Wouw
Een doortrekkende vogel op 8 mei.

Bruine Kiekendief
Er waren twee broedgevallen. Door de Heer Henk Castelijns (coördinator roofvogelonderzoek Zeeland) werden ringen aangelegd en maten/gewichten genoteerd van 5 jongen.
Het andere legsel werd gepredeerd.
Er was één november-, één december- en één februariwaarneming. De eerste voorjaarswaarneming was op 27 maart.

Blauwe Kiekendief
Eén oktober-, één december- en twee maartwaarnemingen van telkens een vrouwtje.

Sperwer
Weinig gezien in de afgelopen periode. Waarnemingen in november, februari, maart en september.

Buizerd
Werd maandelijks waargenomen. Maximaal 3 vogels.

Torenvalk
Een koppel verdedigde een territorium in de populieren op de Vissersverkorting maar er zijn geen jonge vogels gezien.

Smelleken
Drie waarnemingen in december-januari.

Boomvalk
Eén waarneming in juli, één in augustus en één in september.

Slechtvalk
In december en januari telkens één waarneming.

Waterral
Met de Waterral lijkt het al een tijdje in een dalende aantalstrend te zitten. De territoria zijn steeds te vinden in de nabijheid van open water. Tot op heden is dat nog steeds de kreek en het "klein kreekje". In de natuurontwikkelingsgebieden zijn ondanks de verruiging nog geen territoria gevonden. Voor het eerst in decennia geen broedvogel in de rietkraag langs de zuidoostelijke kreekoever (proefvlak alle soorten "Riet").
De Waterral als grondbroeder en bewoner van rietkragen ondervindt mogelijks de gevolgen van een flink aantal nestelende ganzen. Dit zowel door het bezetten van plekken om te broeden als door het verminderen van potentiële broedplekken door overbegrazing door ganzen.

Jaar	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Territoria	7	7	7	2	4	4	4	3	3	3	2

Het aantal broedterritoria langs de kreek

Waterhoen *Soort met "grasland-binding"*

Jaar	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Territoria	0	3	2	2	0	1	1	1	0

Het aantal broedterritoria in het weidevogel-proefvlak "Noordwestelijke Anthonypolder" sinds de aanleg in 1997

Meerkoet *Secundaire weidevogelsoort*

Jaar	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Territoria	1	3	7	19	5	7	7	8	10

Het aantal broedterritoria in het weidevogel-proefvlak "Noordwestelijke Anthonypolder" sinds de aanleg in 1997

Scholekster *Primaire weidevogelsoort*
Er waren twee territoriale koppels maar er zijn jongen waargenomen.

Jaar	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Territoria	3	5	1	1	2	3	1	1	1

Het aantal broedterritoria in het weidevogel-proefvlak "Noordwestelijke Anthonypolder" sinds de aanleg in 1997

Steltkluut
Een koppel aanwezig op 6 juni.

Kluut *Secundaire weidevogelsoort*

De op Canisvliet waargenomen vogels zijn broedvogels[4] van het nabij gelegen natuurontwikkelingsprojekt Westdorpe-Noord in de Autrichepolder, die hier komen foerageren.

Kleine Plevier

Er waren dit jaar amper drie waarnemingen. Geen broedvogel meer na 2003.

Kievit *Primaire weidevogelsoort*

Er zijn nauwelijks jongen waargenomen en dit sterkt het vermoeden dat erg veel nesten gepredeerd werden. Dat was o.m. het geval met twee van de drie legsels in het proefvlak Canisvlietpolder. Twee legsels op het bouwland werden ondergeploegd.

Jaar	**1998**	**1999**	**2000**	**2001**	**2002**	**2003**	**2004**	**2005**	**2006**
Territoria	18	15	23	22	32	10	8	6	9

Het aantal broedterritoria in het weidevogel-proefvlak "Noordwestelijke Anthonypolder" sinds de aanleg in 1997

Watersnip

Bleef lang aanwezig, tot 17 mei en dan nog een waarneming op 13 juni.

Grutto *Primaire weidevogelsoort*

Er zijn geen jongen waargenomen. Uitzonderlijk 34 vogels op 20 maart.
Er is ook uitwisseling met broedvogels uit het nabijgelegen natuurontwikkelingsprojekt "Westdorpe Noord" in de Autrichepolder waar vijf broedgevallen hebben plaats gegrepen.

Jaar	**1998**	**1999**	**2000**	**2001**	**2002**	**2003**	**2004**	**2005**	**2006**
Territoria	1	6	2	5	5	6	4	2	2

Het aantal broedterritoria in het weidevogel-proefvlak "Noordwestelijke Anthonypolder" sinds de aanleg in 1997

Rosse Grutto

Eén vogel op 27 april en 7 vogels op 31 mei zijn de eerste voorjaarswaarnemingen sinds 1 vogel op 4 mei 1967 ! Er zijn maar drie voorjaarswaarnemingen sinds 1954.

Tureluur *Primaire weidevogelsoort*

In beide proefvlakken voor weidevogels wist zich een territoriaal koppel te handhaven. Dit is meteen het laagste aantal sinds de herinrichting in 1997. Er zijn jongen waargenomen.
Uitzonderlijk een groep van 66 vogels op 17 mei.

Jaar	**1998**	**1999**	**2000**	**2001**	**2002**	**2003**	**2004**	**2005**	**2006**
Territoria	4	1	4	5	4	3	2	2	1

Het aantal broedterritoria in het weidevogel-proefvlak "Noordwestelijke Anthonypolder" sinds de aanleg in 1997

[4] Mededeling Rob Remmerts

Zwartkopmeeuw
Drie waarnemingen die ongetwijfeld in verband staan met het broeden van 68 koppels in het natuurontwikkelingsprojekt Westdorpe-Noord anderhalve kilometer ten noorden van Canisvliet in de Autrichepolder[5].

IJsvogel
Opnieuw een territorium. Het nest lag niet binnen de grenzen van Canisvliet.

Veldleeuwerik *Primaire weidevogelsoort*
Voor het eerst sinds vele jaren geen broedvogel, ook niet op het bouwland.

Jaar	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Territoria	7	10	9	5	1	1	2	1	0

Het aantal broedterritoria in het weidevogel-proefvlak "Noordwestelijke Anthonypolder" sinds de aanleg in 1997

Duinpieper
Een doortrekkende vogel op 8 oktober. Nooit eerder waargenomen in Canisvliet (archief J.van den Steen).

Boompieper
Een doortrekkende vogel op 8 mei.

Graspieper *Primaire weidevogelsoort*

Jaar	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Territoria	3	6	7	8	6	8	6	10	4

Het aantal broedterritoria in het weidevogel-proefvlak "Noordwestelijke Anthonypolder" sinds de aanleg in 1997

Gele Kwikstaart *Primaire weidevogelsoort*
Voor het tweede opeenvolgende jaar geen broedvogel meer op Canisvliet.

Jaar	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Territoria	4	4	3	1	1	1	2	0	0

Het aantal broedterritoria in het weidevogel-proefvlak "Noordwestelijke Anthonypolder" sinds de aanleg in 1997

Grote Gele Kwikstaart
Twee waarnemingen in maart en een in september van telkens 1 doortrekkende vogel.

Witte Kwikstaart *soort met "grasland-binding"*
Er lag één territorium in het weidevogel-proefvlak "Canisvlietpolder".

[5] Mededeling Rob Remmerts

Jaar	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Territoria	4	3	2	2	1	0	1	0	0

Het aantal broedterritoria in het weidevogel-proefvlak "Noordwestelijke Anthonypolder" sinds de aanleg in 1997

Door Marcel Capello is een waarneming doorgegeven van Motacilla alba yarrellii (Rouwkwikstaart) op 25 maart. Het hier pas om de achtste waarneming voor Canisvliet (archief Johan van den Steen). De laatste dateert waarneming van 2 mei 1993. Er zijn nu één december-, vier maart-, één april- en twee meiwaarnemingen.

Blauwborst

In Canisvliet vertoont het aantal territoria grote schommelingen. Soms liggen territoria langs sloot- en vochtige houtkanten zowel binnen als buiten het reservaat. In de natuurontwikkelingsgebieden is na de soorten van de pioniersfase (Strandplevier, Kluut, weidevogels) de fase van de verruiging ingetreden. Dit trekt dan soorten aan als Blauwborst, Rietzanger en Rietgors.
Het aantal territoria op "traditionele plekken" langs de kreek is daarentegen fel gedaald. In het voorjaar van 1999 waren er baggerwerken en doken de eerste nestelende ganzen op. De aanwezigheid van nestelende ganzen in de rietkragen kan een invloed hebben op het aantal territoria van de Blauwborst[6]. Hetzij rechtstreeks door nesten te bouwen op plekken die ook geschikt zijn voor de Blauwborst, hetzij door het intensief begrazen van deze plekken.

proefvlak "Riet"	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2004	2006
Blauwborst	1	2	0	1	2	2	1	0
Grauwe Gans	5	6	3	16	46	9	15	32
Canada Gans	2	3	4	2	3	5	7	7

Het aantal broedterritoria in het proefvlak "Riet"

2000	2001	2002	2003	2004	2005	2005
1	1	2	1	1	0	0

Het aantal broedterritoria in de noordwestelijke hoek van de kreek waar vooral begrazing door ganzen plaatsvindt

Graszanger

Een zingende vogel op 22 augustus.

Rietzanger

De drie territoria lagen niet langs de kreek maar binnen door Riet ingenomen natte stukken in het weidevogel-proefvlak "Noordwestelijke Anthonypolder".

[6] van der Jeugd H., Voslamber B., van Turnhout C., Sierdsema H., Feige N., Nienhuis J. & K.Koffijberg;2006;Overzomerende ganzen in Nederland : grenzen aan de groei?;SOVON-onderzoeksrapport 2006-2;SOVON Vogelonderzoek Nederland,Beek-Ubbergen

Kleine Karekiet

Er wordt gesteld dat de aanwezigheid van nestelende Grauwe Ganzen mogelijks (nadelige) effekten heeft op het aantal territoria van de Kleine Karekiet. Deze laatste wordt in Canisvliet gemonitord in een proefvlak “alle soorten”, het proefvlak “Riet”. Hoewel de oppervlakte van dit proefvlak sinds 2002 met bijna twee derde is verminderd daalt het aantal territoria niet. Integendeel de densiteit is zelfs toegenomen. Over broedsukses is evenwel niks bekend.

proefvlak “Riet”	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2004	2006
Kleine Karekiet	23	16	20	15	12	14	20	17
Grauwe Gans	5	6	3	16	46	9	15	32
Canada Gans	2	3	4	2	3	5	7	7

Buidelmees

Een vogel op 27 maart.

Kauw

Nieuwe broedvogelsoort voor Canisvliet. Nestindicerende waarnemingen in de voormalige boomgaard.

Kneu

Deze eens zo talrijke soort in Canisvliet werd slechts vijfmaal waargenomen.

Rietgors

Ook bij deze soort kan verwacht worden dat een populatie broedende ganzen een effekt heeft op het aantal territoria. De Rietgors wordt in Canisvliet gemonitord in een proefvlak “alle soorten”, het proefvlak “Riet”. Hoewel het overgrote deel van dit proefvlak te nat is voor het nestelen – Rietgors is grondbroeder - is het belangrijk als voedselgebied en voor zangposten. Deze soort lijkt stand te houden. Over broedsukses is niks bekend.

“proefvlak” Riet	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2004	2006
Rietgors	4	3	3	3	2	2	2	4
Grauwe Gans	5	6	3	16	46	9	15	32
Canada Gans	2	3	4	2	3	5	7	7

VLINDERS 2006

Voor het derde opeenvolgende jaar werden gegevens verzameld voor het landelijk meetnet van De Vlinderstichting. Alle gegevens zijn on-line ingebracht bij deze organisatie.

Dagvlinders werden gemonitord op een vast trajekt (route 1163) van 500 meter (10 secties van 50 meter).
De monitoring werd uitgevoerd zoals is voorgeschreven[7] en loopt van begin april tot eind september. Van de 26 voorziene tellingen konden er 25 volbracht worden.
We geven enkel de soortenlijst en de totaalsommen. Details per datum en per sectie zijn raadpleegbaar bij De Vlinderstichting.

Soort	**Aantal**
Zwartsprietdikkopje (Thymelicus lineola)	89
Groot dikkopje (Ochlodes venata)	1
Klein koolwitje (Pieris rapae)	9
(Klein) Geaderd witje (Pieris napi)	42
Bruin blauwtje (Aricia agestis)	2
Icarusblauwtje (Poluommatus icarus)	56
Dagpauwoog (Inachis io)	13
Distelvlinder (Cynthia cardui)	1
Atalanta (Vanessa atalanta)	5
Gahakkelde aurelia (Polygonia c-album)	1
Bruin zandoogje (Maniola jurtina)	216
Oranje zandoogje (Pyronia tithonus)	207
Bont zandoogje (Pararge aegeria)	9
Totaal	651

Zijn verder nog waargenomen :

- Groot koolwitje (Pieris brassicae)
- Koninginnepage (Papilio machaon)
- Kleine vos (Aglais urticae)

Dagvlinderarchief 1970-1995

Wijlen Johan van den Steen had in 1970 een aanvang genomen met het noteren van de door hem waargenomen soorten dagvlinders. Uit het ons ter beschikking staande archiefmateriaal hebben wij een tabel (zie bijlage) kunnen opstellen die een idee geeft van wat er toen aan soorten voorkwam in Canisvliet. Enkele bemerkingen bij deze tabel :
Niet elk jaar werden even konsekwent notities gemaakt. Zo vonden wij voor de periode 1978-1984 - met uitzondering van de vermelding “Atalanta” in 1984 - geen gegevens terug. Ook daarna is tot en met 1988 weinig genoteerd.
In 1990 en vanaf 1992 werd bijna op elk bezoek genoteerd welke soorten werden gezien. En ook aantallen werden genoteerd.
In een paar gevallen bleek een soort waargenomen te zijn enkele kilometer buiten Canisvliet. Deze zijn uit de tabel verwijderd. Bij de vermelding “(Bruin) Dikkopje” nemen wij aan dat het om het Zwartsprietdikkopje gaat. Soms werd expliciet vermeld welke soorten niet waren

[7] Van Swaay,C.A.M.(2000)Handleiding Landelijk Meetnet Dagvlinders;Rapportnr. VS2000.11,De Vlinderstichting,Wageningen

waargenomen. Bij de vermelding “koolwitjes” hebben wij telkens in de tabel Klein Koolwitje opgenomen en bij Groot Koolwitje een vraagteken geplaatst. Is een soort niet vermeld maar ook niet uitdrukkelijk “niet waargenomen” dan plaatsen wij een vraagteken in de tabel.
Omdat blijkt dat in de bestaande literatuur soms geen gegevens uit Canisvliet zijn opgenomen – hoewel die beschikbaar waren via de jaarrapporten – vinden wij het verantwoord het materiaal nogmaals te publiceren in de hoop dat het deze maal wel zijn weg vindt naar toekomstige publikaties.

Nachtvlinders

Enkele malen werden in de zomer van 2006 dagactieve nachtvlinders gevangen. Dit gaf voorlopig volgende resultaten :

Gamma uil (Autographa gamma)
Witte grijsbandspinner (Cabera pusaria)
Gestreepte goudspanner (Camptogramma bilineata)
Bruine daguil (Euclidia glyphica)
Lieveling (Timandra comae)
Klaverspanner (Chiasma clathrata)
Bruinbandspanner (Scotopteryx chenopodiata)

LIBELLEN 2006

Voor het derde opeenvolgende jaar werden gegevens verzameld voor het landelijk meetnet van De Vlinderstichting. Alle gegevens zijn on-line ingebracht bij deze organisatie.

Libellen werden gemonitord op een vast trajekt (route 0638) bestaande uit twee secties van 50 meter en een bijkomende sectie van 100 en van 150 meter.
De monitoring werd uitgevoerd zoals is voorgeschreven[8]. D.w.z. dat in de twee korte secties alle soorten worden geteld, en in de twee bijkomende secties enkel de grotere soorten. Er werd gemonitord van half mei tot half september. Alle 9 voorgeschreven tellingen werden verricht. We geven enkel de soortenlijst en de totaalsommen. Details per datum en per sectie zijn raadpleegbaar bij De Vlinderstichting.

Soort	**Aantal**
Gewone pantserjuffer (Lestes sponsa)	2
Variabele Waterjuffer (Coenagrion pulchellum)	1
Kleine roodoogjuffer (Erythromma viridulum)	4
Watersnuffel (Enallagma cyathrigerum)	10
Lantaarntje (Ischnura elegans)	65
Paardenbijter (Aesschna mixta)	1
Grote keizerlibel (Anax imperator)	4
Platbuik (Libellula depressa)	3
Gewone oeverlibel (Orthethrum cancellatum)	15
Vuurlibel (Cocothemis erythraea)	6
Totaal	111

[8] Ketelaar,R. & C.Plate(2001)Handleiding Landelijk Meetnet Libellen,Rapportnr. VS2001.28,De Vlinderstichting,Wageningen & Centraal Bureau voor de Statistiek,Voorburg

Zijn verder nog waargenomen :

- Zwarte heidelibel (Sympetrum danae)
- Bruinrode heidelibel (Sympetrum striolatum)
- Bloedrode heidelibel (Sympetrum sanguineum)
- Steenrode heidelibel (Sympetrum striolatum)

Door twee onbekende waarnemers is via www.waarneming.nl ook een waarneming doorgegeven van een vrouwtje van de Geelvlekheidelibel (Sympetrum flaveolum) op 15.07.2006

DE NATUUR IS EEN BOEK …

Grauwe Ganzen

Aantallen

Ganzenpopulaties bestaan uit vogels die aan de reproduktie deelnemen en uit vogels die om reden van leeftijd, konditie, verstoring, etc daaraan niet deelnemen. Vogels gaan dood en vogels worden geboren. Vogels verlaten een populatie en andere komen er bij.
Vogels die niet aan de reproduktie deelnemen worden omschreven als het "surplus". Dat kan oplopen tot meer dan de helft van de populatie. Op Canisvliet is daarin een evolutie zichtbaar.
Met een schatting van zo'n 160 nesten (= 320 vogels) en de vaststelling dat in de maand maart het aantal aanwezig vogels nooit hoger was dan zo'n 300, lijkt het surplus aan niet-broedende en niet-geslachtsrijpe vogels te zijn "opgebruikt". Bij nader inzien blijkt dit een trend te zijn die al een tijdje loopt.

Als we de jaarlijkse maxima nemen in de maand maart en we zetten die uit tegen het aantal geschatte koppels dan krijgen we een idee over het surplus dat er elk jaar bij aanvang van het broedseizoen aanwezig is. Onderstaande tabel verduidelijkt dit :

Jaar	**Maartmaxima**	**Koppels**	**Surplus**	**Aandeel**
2000	90	35	20	18
2001	170	25	120	70
2002	160	25	110	68
2003	350	75	200	57
2004	300	75	50	50
2005	600	210	180	30
2006	300[9]	160	0	0

Terwijl de vestiging in het gebied nog in volle expansie zit daalt het surplus al na 2001. Het surplus heeft in 2006 nu een bodem bereikt. Alle vogels nemen deel aan de reproduktie. Blijft dit zo of komt er nu weer plaats voor immigratie ? Meest voor de hand liggende verklaring is dat de aantalreducerende maatregelen daarvoor kunnen verantwoordelijk zijn. Prikken en schudden van eieren zou minder kuikens opleveren, gekoppeld aan vangstakties die vooral de pas volgroeide kuikens wegvangen, leidt dan tot een verouderende populatie zonder geboorte-input. Is het nog te vroeg om deze hypothese naar voor te schuiven ? Of zitten we ergens fout met het bepalen van het surplus? Gebieden met een beperkt aantal broedparen zijn waarschijnlijk beter te monitoren dan deze die zich nu reeds in Canisvliet ophoudt.

Broeden

Amper 60% van de legsels levert minimaal één kuiken op. Hoewel over het uiteindelijk aantal overlevende kuikens geen zekerheid bestaat duiden althans de cijfers van het broedsukses op ei- en nestniveau erop dat veel verhalen over de enorme aangroei uit de lucht zijn gegrepen. Het zijn

[9] Dit behoort 320 te zijn vermits er 160 koppels geschat zijn. Het gaat evenwel niet om exakte cijfers.

indianenverhalen die evenwel een taai bestaan leiden. Ze blijven moeilijk te ontkrachten. En er is een aanwijzing dat ook veel kuikens nadien nog het loodje leggen.

Het totaal aantal legsels is gedaald. Meest voor de hand liggende oorzaak is het maaien van het sterk verruigde proefvlak "Noordwestelijke Anthonypolder" in oktober 2005. Het is moeilijk te voorspellen wat deze ingreep voor effect zou hebben indien er niet was gebeurd. Nog meer nesten? Vanwege het maaien was de konkurrentie voor elke dekkingsmogelijkheid om een nest te bouwen groot. Hierbij zou het dus principieel gaan om de vogels in de beste konditie met groot broedsukses.
Mogelijks zijn door de konkurrentiestrijd vogels in minder goede konditie of minder ervaren vogels weggedrukt naar de rietkragen waar we een toename vaststellen van het aantal nesten. Vermits het areaal riet daalt en in kwaliteit vermindert (gefragmenteerd) is ook daar de konkurrentie groot en de kans op minder broedsukses reëel.

Na de broedtijd gaat het grasland opnieuw verruigen wat als opgroeigebied voor kuikens minder geschikt is. Dit is zeker het geval in "Noordwestelijke Anthonypolder". De vogels eten er de hoog opschietende kruiden niet.. De enkele plekken waar nog jong gras te vinden is worden door het aanwezige vee kaal gevreten. Hier treedt dus konkurrentie op met het vee.

In het grasland van de Canisvlietpolder (proefvlak Cp) is er minder verruiging maar de konkurrentie is er vanwege een flink aantal koeien (30 op 13 ha) zo mogelijk nog groter. De vogels dienen dus de akkers op te zoeken waar het voedsel voor het rapen ligt. Vandaar ook de vele afwezigheden in de nazomer. Een perceel grasland van zo'n 4 ha binnen Canisvliet wordt vreemd genoeg niet benut en grenst nochtans nagenoeg aan het reservaat!

	2002	**2003**	**2004**	**2005**	**2006**
Noordwestelijke Anthonypolder	0	1	50[10]	143	40
Riet	16	46	9	15	37

Aantal gevonden legsels van de Grauwe Gans in de proefvlakken "Riet" en "Noordwestelijke Anthonypolder"

Is maaien een tweesnijdend zwaard? Zonder maaien meer dekkingsmogelijkheden om te nestelen en dus meer nesten, meer eieren, meer kuikens? Veel kuikens voor een beperkt (verruigd) opgroeigebied. Dus minder overlevingskansen?
Ofwel maaien en dus minder nesten, minder eieren, minder kuikens. Minder kuikens voor het zelfde areaal (verruigd) opgroeigebied en dus met meer levenskansen?
Maaien kost geld maar er kan bespaard worden op aantalregulerende maatregelen. Niet maaien betekent meer kosten voor aantalregulerende ingrepen.

Weidevogels

De weidevogels – soorten die in de onderstaande tabel staan vermeld – reageren verschillend op de veranderingen en ingrepen in de graslanden die in 1997 werden ontwikkeld.

[10] Erratum : in het vorig jaarrapport stond hier verkeerdelijk 5, maar moest 50 zijn.

Proefvlak Noordwestelijke Anthonypolder

Het maaien van een groot deel van het grasland in oktober 2005 heeft ontegensprekelijk zijn invloed laten gelden op het voorkomen en de densiteit van de weidevogelsoorten. Moest dit niet gebeurd zijn dan waren er heel waarschijnlijk een aantal soorten niet tot broeden gekomen. Zeker soorten als Scholekster, Kievit, Grutto en Tureluur.
De verruiging was in de nazomer van 2005 zo sterk dat op sommige plaatsen de vegetatie bijna een meter hoog was. In het voorjaar van 2006 zag het grasland er weer aantrekkelijk uit voor de meeste weidevogelsoorten.
Maar de verruiging keert terug en was in juli 2006 al weer flink opgeschoten. – verrassend genoeg geen Jacobskruiskruid – en wordt gemeden door weidevogels. Wel opnieuw dus territoria van Blauwborst, Rietzanger en Rietgors.

De koeien waren met meer in aantal – een dertigtal voor zo'n 33 ha – lusten geen Duinriet, Watermunt, Heelblaadjes, Akkerdistel, Zeegroene Rus en Late Ogentroost.

Jaar	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Bergeend	8	3	7	7	3	5	3	5	3
Krakeend	1	1	3	4	3	2	4	7	8
Wintertaling	0	1	1	0	0	0	0	0	1
Wilde Eend	3	6	6	9	7	8	7	6	9
Zomertaling	1	1	2	2	1	0	1	0	1
Slobeend	2	9	5	9	6	5	6	5	4
Tafeleend	0	0	2	3	2	2	2	2	3
Kuifeend	0	4	7	21	15	6	6	8	4
Patrijs	2	1	0	0	1	0	0	0	0
Waterhoen	0	3	2	2	0	1	1	1	0
Meerkoet	1	3	7	19	5	7	7	8	10
Scholekster	3	5	1	1	2	3	1	1	1
Kluut	7	5	4	2	4	1	0	1	0
Kievit	18	15	23	22	32	10	8	6	9
Grutto	1	6	2	5	5	6	4	2	2
Tureluur	4	6	4	5	4	3	2	2	1
Kokmeeuw	0	0	0	10	0	10	0	0	0
Veldleeuwerik	7	10	9	5	1	1	2	1	0
Graspieper	3	6	7	8	6	8	6	10	4
Gele Kwik	4	4	3	1	1	1	2	0	0
Witte Kwik	4	3	2	2	1	0	1	0	0
Canada Gans					2	1	3	2	3
Grauwe Gans	0	0	0	0	0	1	50	143	40

Het aantal broedterritoria in het weidevogel-proefvlak "Noordwestelijke Anthonypolder" sinds de aanleg in 1997

Behalve de eendesoorten en Meerkoet zitten alle weidevogels in een dal en is het broedsukses nihil, met uitzondering van de Kievit. Is dit uitsluitend te wijten aan de verruiging of speelt ook de openheid een rol. Het proefvlak wordt aan drie zijden door flink opgeschoten aanplantingen

omgeven. Aan de vierde zijde – de Anthonykade (kanaalberm) – is een driedubbele rij populieren aangeplant. Dit verlies aan openheid betekent verlies aan veiligheid voor heel wat broedende weidevogels. Predatoren als de Zwarte Kraai gebruiken de bomen als uitkijkposten en worden vaak te laat opgemerkt door de nestelende vogels. Weidevogels moeten de predatoren van ver kunnen zien aankomen en dat kan moeilijk in een grasland dat langs drie zijden met bomen is afgezet.

Proefvlak Canisvlietpolder

Ook hier treedt beperkte verruiging op. Vooral Akkerdistel en plaatselijk Jacobskruiskruid. Begrazing vangt meestal aan in de tweede helft van juni. Het lager, in 1997 afgegraven deel wordt in het najaar gemaaid. Het hoger gelegen gedeelte – voormalige akkers - wordt vlak voor het inscharen gemaaid. Sinds 2001 liggen op het hogere stuk geen territoria meer van weidevogels, van geen enkele soort trouwens. Ook hier is de pionierfase achter de rug.
Mogelijks speelt ook hier het verlies aan openheid een rol nu de aanplantingen uit 1997/1998 tot volle wasdom komen en plaats bieden aan predatoren als de Zwarte Kraai.

Jaar	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Bergeend	4	4	3	3	1	1	1	1	1
Krakeend	0	1	1	0	0	0	0	0	1
Wintertaling	0	1	0	0	0	0	0	0	0
Wilde Eend	3	4	4	2	3	4	2	2	4
Zomertaling	0	1	0	0	0	0	0	0	0
Slobeend	2	4	2	1	1	4	3	3	1
Tafeleend	0	0	0	0	0	0	0	2	0
Kuifeend	1	0	0	2	0	2	2	3	1
Patrijs	0	3	0	0	0	0	0	0	0
Waterhoen	0	0	0	0	0	1	0	1	1
Meerkoet	0	0	0	3	2	4	4	5	4
Scholekster	1	1	2	1	1	1	1	1	1
Kluut	6	6	1	2	0	0	0	0	0
Kievit	2	2	3	6	4	5	6	5	3
Grutto	0	1	0	1	1	0	1	0	0
Tureluur	1	1	1	1	2	1	2	1	1
Veldleeuwerik	0	0	0	1	0	0	0	0	0
Graspieper	1	0	1	0	0	0	0	0	0
Gele Kwik	0	1	2	0	1	0	1	0	0
Witte Kwik	2	1	1	0	0	0	1	0	1

Het aantal broedterritoria in het weidevogel-proefvlak "Canisvlietpolder" sinds de aanleg in 1997

Tot slot laten we nog opmerken dat het maaien in het najaar wel een geschikte maatregel is om een aantrekkelijk habitat te kreëren voor overwinterende Kol- en Rietganzen.

Ledeberg, november 2006

BIJLAGEN

LIJST DER WAARGENOMEN VOGELSOORTEN (EN ONDERSOORTEN) IN DE PERIODE 1 OKTOBER 2005 t/m 30 SEPTEMBER 2006 IN HET NATUURRESERVAAT CANISVLIET (ANTHONYPOLDER INBEGREPEN)

De landelijk te volgen broedvogelsoorten met territoria in Canisviet zijn vetgedrukt

Nederlandse naam	**Wetenschappelijke naam**	**Broedterritorium**
Knobbelzwaan	Cygnus olor	
Toendrarietgans	Anser fabalis rossicus	
Kolgans	Anser albifrons	
Grauwe Gans	Anser anser	**min. 142 territoria**
Indische Gans	Anser indicus	
Canadese Gans	Branta canadensis	**min. 19 territoria**
Brandgans	Branta leucopsis	
Nijlgans	Alopochen aegyptiacus	**1 territorium**
Magelhaengans	Chloephaga picta	
Keizergans	Anser canagicus	
Casarca	Tadorna ferruginea	
Bergeend	Tadorna tadorna	**4 territoria**
Smient	Anas penelope	
Krakeend	Anas strepera	**10 territoria**
Wintertaling	Anas crecca	**1 territorium**
Wilde Eend	Anas platyrhynchos	Ja
Pijlstaart	Anas acuta	
Zomertaling	Anas querquedula	**1 territorium**
Slobeend	Anas clypeata	**8 territoria**
Tafeleend	Aythya ferina	**6 territoria**
Kuifeend	Aythya fuligula	**8 territoria**
Nonnetje	Margus albellus	
Patrijs	Perdix perdix	
Fazant	Phasianus colchicus	Ja
Dodaars	Tachybaptus ruficollis	**2 territoria**
Fuut	Podiceps cristatus	**3 territoria**
Geoorde Fuut	Podiceps nigricollis	
Aalscholver	Phalacrocorax carbo	
Roerdomp	Botaurus stellaris	
Kleine Zilverreiger	Egretta garzetta	
Grote Zilverreiger	Egretta alba	
Blauwe Reiger	Ardea cinerea	
Lepelaar	Platalea leucorodia	
Zwarte Wouw	Milvus migrans	
Bruine Kiekendief	Circus aeruginosus	**2 territoria**
Blauwe Kiekendief	Circus cyaneus	
Sperwer	Accipiter nisus	
Buizerd	Buteo buteo	
Smelleken	Falco columbarius	
Torenvalk	Falco tinnunculus	**1 territorium**
Boomvalk	Falco subbuteo	
Slechtvalk	Falco peregrinus	
Waterral	Rallus aquaticus	**2 territoria**
Waterhoen	Gallinula chloropus	Ja
Meerkoet	Fulica atra	Ja
Scholekster	Haematopus ostralegus	**2 territoria**
Steltkluut	Himantopus himantopus	
Kluut	Recurvirostra avosetta	

Kleine Plevier	Charadrius dubius	
Bontbekplevier	Charadrius hiaticula	
Goudplevier	Pluvialis apricaria	
Kievit	Vanellus vanellus	**14 territoria**
Bonte Strandloper	Calidris alpina	
Kemphaan	Philomachus pugnax	
Bokje	Lymnocryptes minimus	
Watersnip	Gallinago gallinago	
Houtsnip	Scolopax rusticola	
Grutto	Limosa limosa	**2 territoria**
Rosse Grutto	Limosa lapponica	
Regenwulp	Numenius phaeopus	
Wulp	Numenius arquata	
Zwarte Ruiter	Tringa erythropus	
Tureluur	Tringa totanus	**2 territoria**
Groenpootruiter	Tringa nebularia	
Witgat	Tringa ochropus	
Bosruiter	Tringa glareola	
Oeverloper	Actitis hypoleucos	
Zwartkopmeeuw	Larus melanocephalus	
Kokmeeuw	Larus ridibundus	
Stormmeeuw	Larus canus	
Kleine Mantelmeeuw	Larus fuscus	
Zilvermeeuw	Larus argentatus	
Grote Mantelmeeuw	Larus marinus	
Visdief	Sterna hirundo	
Holenduif	Columba oenas	Ja
Houtduif	Columba palumbus	Ja
Turkse Tortel	Streptopelia decaocto	
Zomertortel	Streptopelia turtur	**3 territoria**
Koekoek	Cuculus canorus	Ja
Ransuil	Asio otus	**1 territorium**
Gierzwaluw	Apus apus	
Ijsvogel	Alcedo atthis	**1 territorium**
Groene Specht	Picus viridis	**2 territoria**
Grote Bonte Specht	Dendrocopos major	Ja
Veldleeuwerik	Alauda arvensis	
Oeverzwaluw	Riparia riparia	
Boerenzwaluw	Hirundo rustica	
Huiszwaluw	Delichon urbica	
Duinpieper	Anthus campestris	
Boompieper	Anthus trivialis	
Graspieper	Anthus pratensis	**4 territoria**
Waterpieper	Anthus spinolette	
Rotspieper	Anthus petrosus littoralis	
Gele Kwikstaart	Motacilla flava flava	
Grote Gele Kwikstaart	Motacilla cinerea	
Witte Kwikstaart	Motacilla alba	Ja
Rouwkwikstaart	Motacilla alba yarrellii	
Winterkoning	Troglodytes troglodytes	Ja
Heggenmus	Prunella modularis	Ja
Roodborst	Erithacus rubecula	
Nachtegaal	Luscinia megarhynchos	**1 territorium**
Blauwborst	Luscinia svecica	**2 territoria**
Roodborsttapuit	Saxicola torquata	
Tapuit	Oenanthe oenanthe	
Merel	Turdus merula	Ja

Kramsvogel	Turdus pilaris	
Zanglijster	Turdus philomelos	Ja
Koperwiek	Turdus iliacus	
Grote Lijster	Turdus viscivorus	**1 territorium**
Graszanger	Cisticola juncidis	
Rietzanger	Acrocephalus schoenobaenus	**3 territoria**
Bosrietzanger	Acrocephalus palustris	Ja
Kleine Karekiet	Acrocephalus scirpaceus	Ja
Spotvogel	Hippolais icterina	**1 territorium**
Grasmus	Sylvia communis	**9 territoria**
Tuinfluiter	Sylvia borin	Ja
Zwartkop	Sylvia atricapilla	Ja
Tjiftjaf	Phylloscopus collybita	Ja
Fitis	Phylloscopus trochilus	Ja
Goudhaan	Regulus regulus	
Staartmees	Aegethalos caudatus	Ja
Matkop	Parus montanus	
Pimpelmees	Parus caeruleus	Ja
Koolmees	Parus major	Ja
Boomkruiper	Certhia brachydactyla	Ja
Buidelmees	Remiz pendulinus	
Gaai	Garrulus glandarius	Ja
Ekster	Pica pica	Ja
Kauw	Corvus monedula	Ja
Zwarte Kraai	Corvus corone corone	Ja
Spreeuw	Sturnus vulgaris	Ja
Ringmus	Passer montanus	
Vink	Fringilla coelebs	Ja
Keep	Fringilla montifringilla	
Groenling	Carduelis chloris	**2 territoria**
Putter	Carduelis carduelis	
Sijs	Carduelis spinus	
Kneu	Carduelis cannabina	
Barmsijs	Carduelis flammea	
Kruisbek	Loxia curvisrostra	
Rietgors	Emberiza schoeniclus	Ja

99 bezoeken - 141 soorten en ondersoorten waarvan 60 soorten met broedterritorium. In deze lijst zijn ook alle gegevens uit de proefvlakken verwerkt

Resultaten 1998-2006 Alle soorten Proefvlak "**BOS**"
(SOVON-plot 2170)

De (SOVON) aandachtssoorten zijn vetgedrukt

Soort	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Wilde Eend	0	3	3	5	2	3	1	2	1
Fazant	0	2	3	2	2	1	0	1	2
Torenvalk	**0**	**0**	**0**	**0**	**1**	**0**	**0**	**1**	**0**
Holenduif	0	1	1	0	0	0	0	2	1
Houtduif	12	8	8	13	5	6	6	4	4
Zomertortel	**1**	**0**	**4**	**2**	**2**	**1**	**1**	**0**	**1**
Koekoek	1	1	1	2	1	1	0	1	1
Ransuil	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**1**	**0**
Grote Bonte Specht	2	2	1	2	1	2	1	1	1
Winterkoning	12	11	9	9	11	8	7	8	9
Heggenmus	1	4	0	0	1	2	1	3	4
Roodborst	0	0	2	0	0	0	0	1	0
Nachtegaal	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**2**	**1**	**2**	**1**
Gekraagde Roodstaart	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Merel	6	11	6	10	6	6	9	7	8
Zanglijster	2	3	1	2	1	1	1	2	0
Spotvogel	**1**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**1**	**0**	**0**
Braamsluiper	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**1**	**0**	**0**
Grasmus	**0**	**3**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**1**
Tuinfluiter	3	3	2	2	1	1	0	0	1
Zwartkop	4	5	3	4	5	5	5	3	5
Tjiftjaf	20	12	9	12	10	8	8	4	4
Fitis	0	1	1	0	2	0	0	0	0
Staartmees	0	0	1	1	2	1	2	1	1
Matkop	2	1	0	0	0	0	0	0	0
Pimpelmees	4	3	4	1	2	2	3	3	3
Koolmees	3	3	6	5	4	4	4	7	5
Boomkruiper	0	0	0	1	0	1	1	0	1
Gaai	1	2	2	2	2	2	1	2	1
Ekster	3	5	4	2	2	2	3	5	4
Zwarte Kraai	0	1	1	1	1	1	1	1	1
Vink	0	0	0	0	1	1	0	0	1
Groenling	**1**	**1**	**1**	**0**	**1**	**0**	**0**	**0**	**0**
Kneu	**1**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
aantal soorten	20	22	22	19	23	22	20	22	23

Resultaten 1998-2006 Alle soorten Proefvlak "**RIET**"
(SOVON-plot 2169)

De (SOVON)aandachtssoorten zijn vetgedrukt

Soort	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Knobbelzwaan	0	0	0	1	0	0	0	0	0
Grauwe Gans	**0**	**5**	**6**	**3**	**16**	**46**	**9**	**15**	**37**
Canada Gans	**0**	**2**	**3**	**4**	**2**	**3**	**5**	**7**	**7**
Wilde Eend	3	1	4	3	3	3	1	4	4
Slobeend	**1**	**0**	**2**	**1**	**2**	**0**	**0**	**0**	**0**
Zomertaling	**0**	**0**	**1**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Tafeleend	**3**	**6**	**1**	**4**	**1**	**0**	**1**	**0**	**2**
Kuifeend	**9**	**4**	**4**	**3**	**1**	**0**	**0**	**0**	**1**
Dodaars	**0**	**2**	**1**	**1**	**1**	**0**	**0**	**0**	**1**
Fuut	**2**	**3**	**2**	**2**	**3**	**2**	**3**	**1**	**2**
Bruine Kiekendief	**1**	**1**	**1**	**0**	**1**	**0**	**0**	**0**	**1**
Waterral	**2**	**1**	**2**	**2**	**1**	**1**	**2**	**2**	**0**
Porseleinhoen	**0**	**0**	**1**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Waterhoen	2	4	1	1	4	2	3	3	1
Meerkoet	1	6	5	3	3	6	3	4	6
Houtduif	0	1	0	0	1	0	0	0	0
Koekoek*	0	1	0	0	0	0	0	0	0
Winterkoning	2	1	1	2	3	1	1	1	1
Heggenmus	0	1	0	0	0	0	0	0	1
Blauwborst	**2**	**1**	**2**	**0**	**1**	**2**	**2**	**1**	**0**
Merel	1	0	1	2	0	0	0	0	0
Zanglijster	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Snor	**0**	**0**	**1**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Bosrietzanger	2	0	0	0	0	0	0	0	0
Grote Karekiet	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**1**	**0**
Kleine Karekiet	25	23	16	20	15	12	14	20	17
Tjiftjaf	2	0	0	0	0	0	0	0	0
Pimpelmees	2	1	1	1	1	0	1	1	1
Koolmees	0	1	1	2	1	0	1	1	1
Rietgors	6	4	3	3	3	2	2	2	4
aantal soorten	18	20	22	18	19	11	14	14	16

* Heel waarschijnlijk parasiteert de Koekoek elk jaar een onbekend aantal legsels van de Kleine Karekiet in dit proefvlak

Resultaten 1998-2006 Weide- en akkervogels Proefvlak "**CANISVLIETPOLDER**"
(SOVON-plot 2172)

Soort	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Bergeend	**4**	**4**	**3**	**3**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**
Krakeend	**0**	**1**	**1**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**1**
Wintertaling	**0**	**1**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Zomertaling	**0**	**1**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Slobeend	**2**	**4**	**2**	**1**	**1**	**4**	**3**	**3**	**1**
Tafeleend	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**2**	**0**
Kuifeend	**1**	**0**	**0**	**2**	**0**	**2**	**2**	**3**	**1**
Patrijs	**0**	**3**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Scholekster	**1**	**1**	**2**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**
Kievit	**2**	**2**	**3**	**6**	**4**	**5**	**6**	**5**	**3**
Grutto	**0**	**1**	**0**	**1**	**1**	**0**	**1**	**0**	**0**
Tureluur	**1**	**1**	**1**	**1**	**2**	**1**	**2**	**1**	**1**
Veldleeuwerik	**0**	**0**	**0**	**1**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Graspieper	**1**	**0**	**1**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Gele Kwikstaart	**0**	**1**	**2**	**0**	**1**	**0**	**1**	**0**	**0**
Soorten met grasland-binding									
Wilde Eend	3	4	4	2	3	4	2	2	4
Waterhoen	0	0	0	0	0	1	0	1	1
Meerkoet	0	0	0	3	2	4	4	5	4
Witte kwikstaart	2	1	1	0	0	0	1	0	1
Soorten van open strukturen									
Kluut	**6**	**6**	**1**	**2**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Kleine Plevier	**1**	**2**	**0**	**1**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
aantal soorten	11	15	11	12	9	9	11	10	11

Resultaten 1998-2006 Weide- en akkervogels Proefvlak "**NOORDWESTELIJKE ANTHONYPOLDER**"
(SOVON-plot 2171)

Soort	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Bergeend	**8**	**3**	**7**	**7**	**3**	**5**	**3**	**5**	**3**
Krakeend	**1**	**1**	**3**	**4**	**3**	**2**	**4**	**7**	**8**
Wintertaling	**0**	**1**	**1**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**1**
Zomertaling	**1**	**1**	**2**	**2**	**1**	**0**	**1**	**0**	**1**
Slobeend	**2**	**9**	**5**	**9**	**6**	**5**	**6**	**5**	**4**
Tafeleend	**0**	**0**	**2**	**3**	**2**	**2**	**2**	**2**	**3**
Kuifeend	**0**	**4**	**7**	**21**	**15**	**6**	**6**	**8**	**4**
Patrijs	**2**	**1**	**0**	**0**	**1**	**0**	**0**	**0**	**0**
Scholekster	**3**	**5**	**1**	**1**	**2**	**3**	**1**	**1**	**1**
Kievit	**18**	**15**	**23**	**22**	**32**	**10**	**8**	**6**	**9**
Grutto	**1**	**6**	**2**	**5**	**5**	**6**	**4**	**2**	**2**
Tureluur	**4**	**6**	**4**	**5**	**4**	**3**	**2**	**2**	**1**
Veldleeuwerik	**7**	**10**	**9**	**5**	**1**	**1**	**2**	**1**	**0**
Graspieper	**3**	**6**	**7**	**8**	**6**	**8**	**6**	**10**	**4**
Gele Kwikstaart	**4**	**4**	**3**	**1**	**1**	**1**	**2**	**0**	**0**
Soorten met grasland-binding									
Wilde Eend	3	6	6	9	7	8	7	6	9
Waterhoen	0	3	2	2	0	1	1	1	0
Meerkoet	1	3	7	19	5	7	7	8	10
Witte Kwikstaart	4	3	2	2	1	0	1	0	0
Soorten van open strukturen									
Kluut	**7**	**5**	**4**	**2**	**4**	**1**	**0**	**1**	**0**
Kleine Plevier	**3**	**2**	**2**	**2**	**0**	**1**	**0**	**0**	**0**
Kokmeeuw	**0**	**0**	**0**	**10**	**0**	**10**	**0**	**0**	**0**
aantal soorten	17	20	20	20	18	18	17	15	14

VOORJAARSFENOLOGIE 1996-2006

	1996	**1997**	**1998**	**1999**	**2000**	**2001**	**2002**	**2003**	**2004**	**2005**	**2006**
Zomertaling	13.04	-	18.04	10.04	**27.02**	14.03	17.03	08.03	05.04	21.03	25.03
Woudaapje	-	-	-	**05.06**	**-**	-	-	-	-	-	-
Purperreiger	-	-	-	-	**-**	**01.06**	-	-	-	-	-
Lepelaar	-	-	16.05	-	mei	26.03	18.04	-	31.05	29.05	**07.03**
Wespendief	-	**26.04**	-	-	28.04	-	08.05	-	-	-	-
Bruine Kiekendief	22.03	29.03	28.03	28.03	22.03	26.03	**05.03**	12.03	27.03	18.03	27.03
Boomvalk	-	-	22.04	-	-	04.05	-	**12.04**	26.05	-	-
Steltkluut	-	-	-	-	-	-	**-**	09.05	**07.05**	**-**	06.06
Kluut	23.03	05.04	07.04	28.03	22.03	14.03	**02.03**	24.03	03.04	01.04	04.04
Bontbekplevier	-	-	**09.03**	30.03	24.05	-	19.03	-	03.05	-	17.05
Kleine Plevier	-	13.04	01.04	28.03	21.03	31.03	**19.03**	24.03	31.03	15.04	25.03
Strandplevier	-	-	-	-	02.05	-	-	-	-	-	-
Grutto	15.03	-	04.03	13.03	04.03	06.03	**13.02**	23.02	06.03	04.03	02.03
Regenwulp	-	-	13.04	-	24.04	-	**10.04**	**-**	**-**	22.04	16.04
Tureluur	23.03	12.03	18.03	19.03	08.03	**06.03**	09.03	**06.03**	10.03	21.03	17.03
Groenpootruiter	-	19.05	22.04	21.04	15.04	10.05	**04.04**	17.04	12.04	10.04	10.04
Bosruiter	11.05	-	09.05	28.04	02.05	10.05	-	-	30.04	05.05	**25.04**
Oeverloper	06.05	01.05	25.04	28.04	30.04	02.05	**18.04**	28.04	03.05	26.04	22.04
Visdief	-	08.05	09.05	**01.05**	02.05	12.05	10.06	17.06	07.05	-	08.05
Zomertortel	**20.04**	01.05	13.05	29.04	30.04	13.05	02.05	15.05	12.05	05.05	16.06
Koekoek	20.04	11.04	22.04	24.04	28.04	02.05	27.04	17.04	25.04	19.04	**29.03**
Gierzwaluw	11.05	05.05	01.05	28.04	**24.04**	04.05	29.04	29.04	30.04	**24.04**	27.04
Oeverzwaluw	13.04	05.05	25.04	05.04	15.04	04.05	27.04	10.04	30.04	28.04	**04.04**
Boerenzwaluw	08.04	05.04	04.04	05.04	15.04	31.03	**19.03**	08.04	05.04	07.04	29.03
Huiszwaluw	11.05	10.05	03.05	**30.03**	17.05	04.05	27.04	01.04	19.04	26.04	13.04
Gele Kwikstaart	27.03	11.04	08.04	07.04	07.04	**12.03**	19.03	04.04	03.04	01.04	29.03
Nachtegaal	-	-	-	-	-	**-**	-	19.04	22.04	**12.04**	22.04
Blauwborst	22.03	29.03	28.03	16.03	10.04	**06.03**	19.03	19.03	27.03	21.03	10.03
Gekr. Roodstaart	-	-	13.04	-	-	-	-	**12.04**	**-**	**12.04**	**-**
Zwarte Roodstaart	-	-	-	-	**21.03**	-	-	-	-	**21.03**	**-**
Paap	-	-	-	-	06.05	-	08.05	**24.03**	07.05	-	-
Beflijster	-	11.04	-	**03.03**	13.03	31.03	-	-	-	26.04	-
Snor	-	05.05	-	-	**09.04**	-	-	-	-	-	-
Sprinkhaanzanger	-	-	-	-	-	**-**	-	-	-	**26.04**	**-**
Rietzanger	-	01.05	01.04	-	-	31.03	-	-	26.06	**29.03**	01.04
Bosrietzanger	27.05	**10.05**	16.05	29.05	19.05	22.05	15.05	15.05	**30.04**	20.05	22.05
Kleine Karekiet	20.04	11.04	28.04	17.04	07.04	08.04	08.04	12.04	25.04	10.04	**29.03**
Grote Karekiet	-	-	21.05	-	-	-	-	-	-	**10.05**	-
Spotvogel	-	23.04	25.04	22.05	20.06	25.05	23.04	29.04	07.05	**19.04**	26.05
Braamsluiper	11.05	-	-	-	-	-	-	**05.05**	12.05	-	-
Grasmus	27.04	26.04	18.04	28.04	17.04	06.05	20.04	24.04	22.04	**10.04**	22.04
Tuinfluiter	05.05	23.04	18.04	17.04	17.04	02.05	04.05	28.04	22.04	26.04	**10.04**
Zwartkop	20.04	11.04	18.04	07.04	09.04	17.04	04.04	**28.03**	05.04	05.04	04.04
Tjiftjaf	22.03	02.03	**21.02**	03.03	11.03	12.03	22.02	12.03	16.03	21.03	25.03
Fitis	**27.03**	13.04	01.04	03.04	07.04	19.04	13.04	28.03	03.04	01.04	27.03
Wielewaal	**-**	-	-	12.06	-	-	06.06	**30.05**	**-**	**-**	**-**

- : geen voorjaarswaarnemingen
de vroegste data in de afgelopen 11 jaar zijn vetgedrukt

	70	71	72	73	74	75	76	77	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95
Atalanta	X	X	?	?	X	X	X	X	?	?	?	X	X	X	X	X	X	X	X
Dagpauwoog	X	X	?	X	X	X	X	?	X	X	?	?	X	X	X	X	X	X	X
Klein Koolwitje	X	X	?	?	X	X	X	?	?	?	?	?	X	X	X	X	X	X	X
Groot Koolwitje	X	?	?	?	X	X	X	?	?	?	?	?	0	?	?	X	X	X	X
Koevinkje	X	X	?	X	X	X	X	X	X	X	X	?	X	X	X	X	X	X	X
Koninginnepage	X	0	0	0	0	0	0	?	?	?	?	?	0	0	?	X	X	0	0
Gehakkelde Aurelia	0	X	?	0	0	0	0	?	?	?	?	?	0	0	?	X	0	X	X
Distelvinder	X	0	?	?	0	0	X	?	?	?	?	?	0	X	X	X	X	X	X
Argusvlinder	0	X	X	?	X	X	X	?	?	?	?	?	0	0	?	0	0	0	X
Bruin Zandoogje	X	X	X	X	X	X	X	?	?	?	?	X	X	X	X	X	X	X	X
Bont Zandoogje	0	X	?	?	X	0	X	?	?	?	?	?	X	X	?	X	X	X	X
Oranje Zandoogje	0	0	?	0	0	0	0	?	?	?	?	?	X	0	?	0	X	X	X
Vuurvlinder	0	X	?	0	X	0	0	?	?	?	?	?	0	0	?	0	X	0	0
Citroenvlinder	X	0	?	?	0	0	0	?	X	?	?	?	X	X	X	0	0	0	X
Landkaartje	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	X	X	X	X
Oranje Luzernevlinder	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	X	0	0
Icarusblauwtje	X	X	X	X	X	X	X	?	?	?	?	?	X	X	?	X	X	X	X
Hooibeestje	X	0	X	?	X	X	X	X	?	?	?	?	0	X	?	X	X	X	X
Zwartsprietdikkopje	0	0	X	?	X	X	X	?	?	?	?	?	X	0	?	X	X	X	X
Klein Geaderd Witje	0	0	0	0	0	0	X	?	?	?	?	?	0	X	?	0	X	X	X

Vlindergegevens 1970-1995 uit het archief van wijlen Johan van den Ste